

CONFERENTIE SAMEN OPLEIDEN

14-02-2019

Conferentiebundel

Diversiteit in het onderwijs

We wensen je een inspirerende dag toe!

Organisatieteam Conferentie Samen Opleiden 2019

Inhoud

Programma Conferentie Samen Opleiden 6 april 2019	3
Voorwoord	4 - 5
Keynote verzorgd door Socioloog Bowen Paulle	6
Keynote verzorgd door Hüseyin Asma, rector van het Metis Montessori Lyceum Amsterdam	6
Beschrijving Parallelsessie Ronde tafels	7 - 8
Beschrijving Parallelsessie Workshops Ronde 1	9 - 10
Beschrijving Parallelsessie Workshops Ronde 2	11 - 12
Ruimte voor notities	13 - 15
Wifi op de VU, route en locaties	16

Als je mee wilt doen met de voorbereiding van de conferentie voor 2020, dan graag. Stuur een e-mail aan Adam Handelzalts (a.handelzalts@vu.nl) en Yke Meindersma (y.g.meindersma@vu.nl) of meld je aan op het evaluatieformulier. Alvast bedankt!

Programma Conferentie Samen Opleiden donderdag 14 februari 2019

Tijd	Activiteit	Locatie
09.00 – 09.30	Ontvangst met koffie & thee	Auditorium, 1 ^e verdieping hoofdgebouw VU
09.30 – 09.45	Opening en welkom	Auditorium
09.45 – 10.30	Keynote verzorgd door Socioloog Bowen Paulle	Auditorium
10.30 – 10.50	Koffiepauze	Receptieruimte achter de Aula
10.50 – 11.35	Keynote verzorgd door Hüseyin Asma, rector van het Metis Montessori Lyceum Amsterdam	Auditorium
11.35-11.45	Naar de Ronde tafels	
11.45 – 12.15	Parallelsessie Ronde tafels	
	Ronde tafel 1: Mathijs Booden (UvA)	10A-28
	Ronde tafel 2: Anita Damkot (HvA)	10A-36
	Ronde tafel 3: Sarah Haddou (Lio op Ignatius Gymnasium)	10A-41
	Ronde tafel 4: Piet Spee (Coornhert Lyceum)	11A-36
	Ronde tafel 5: Sarai Plas en leerlingen (Alkwin Kollege)	11A-37
	Ronde tafel 6: Lieke Kievits (Alkwin Kollege)	11A-40
	Ronde tafel 7: Loes Mulders en Gusta Tavcecchio (VU)	9A-41
12.15 – 13:15	Lunch	Receptieruimte achter de Aula
13.15 – 14.15	Parallelsessie Workshops Ronde 1	
	Workshop 1: Madeleine Vreeburg (VU) - Hoe dan? Cultuur sensitief reageren binnen de klas	10A-28
	Workshop 2: Mindy McCracken and Sue Tee (Mother Tongue Curriculum Development Team, International School of The Hague) - Multilingualism as a Learning Tool for all Teachers (EN en NE)	10A-36
	Workshop 3: Karim Amghar (Docent Omgangskunde MBO, HBO) - Tools voor diversiteit en inclusie	10A-41
	Workshop 4: Karen Polak (Anne Frank Stichting) - Stories that Move. Toolbox tegen discriminatie	11A-36
	Workshop 5: Thea van Lankveld (VU) - Dilemma's van startende leraren op het gebied van diversiteitssensitief onderwijs	11A-37
	Workshop 6: Ömer Demirözcan (Metis Montessori Lyceum) - Ouderbetrokkenheid en diversiteit	11A-40
14.15 – 14.35	Koffie/ theepauze	In lokaal workshop ronde 2
14.35 – 15.35	Parallelsessie Workshops Ronde 2	
	Workshop 1: Stytia de Leeuw (oud-rector Marnix Gymnasium) - Diversiteit en straatcultuur in de school	10A-28
	Workshop 2: Hester Radstake (onderwijskundige en pedagoog, gespecialiseerd in etnisch-culturele diversiteit) - Hoe diversiteitssensitief is	10A-36

	mijn eigen onderwijs?	
	Workshop 3: Jochem Quartel (VU, Veenlanden) - Diversiteit en polarisatie in de klas	10A-41
	Workshop 4: Siema Ramdas (VU) - Diversiteit als meerwaarde	11A-36
	Workshop 5: Peter Boschman (Sint Ignatius Gymnasium) - Verborgene diversiteit	11A-37
	Workshop 6: Anna Kaal en Lars van der Bruggen (VU) - Diversiteit in metaforen	11A-40
15.35	Naar de voorstelling en borrel	
15.45	Aan de leerlingen het laatste woord: bijdrage van de theaterklas van Het Schoter o.l.v. Joke de Jong Borrel Post-its schrijven	Receptieruimte achter de Aula

Voorwoord

Hartelijk welkom op de jaarlijkse conferentie Samen Opleiden, editie acht. De lerarenopleidingen van VU en UvA organiseren deze conferentie voor de vijfde keer gezamenlijk. De ULO en de ILO werken immers veelal met dezelfde opleidingsscholen en partnerschappen. Daarom bundelen we de krachten en organiseren we deze conferentie samen met en voor onze partners. We zijn trots dat we je dit interessante programma kunnen aanbieden en we zijn blij dat we je vandaag op de VU-campus mogen verwelkomen.

Het thema van vandaag is: Diversiteit in het onderwijs. We willen diversiteit breder benaderen dan alleen culturele diversiteit. Het gaat om verschil in identiteit, sociale klasse, taal, gender, etniciteit, politieke voorkeur; over lesgeven in een grootstedelijke context, de kansenongelijkheid waar we mee te maken hebben, samen leven en omgaan met de ander; dit thema heeft duidelijk ook een ethische component. Het gaat op deze conferentie niet over cognitieve diversiteit en differentiatie.

Diversiteit 'doe' je niet even in een workshop van twee uur en ook niet in een dag. Siema Ramdas verwoordt dit heel treffend in een column die ze kortgeleden schreef voor AdValvas. Haar column is in deze bundel opgenomen. We denken dat we met deze dag wèl kunnen bereiken dat we als opleiders sensitiviteit ontwikkelen voor diversiteit, dat we ons bewust(er) worden van wat het betekent om onderwijs te verzorgen aan diverse groepen. We zullen ook tools in handen krijgen die ons helpen om een inclusieve leeromgeving te creëren in onze eigen praktijk en om Lio's hierbij te begeleiden. Onderzoekers met expertise op dit terrein zullen ons informeren en hun kennis met ons delen en ook rectoren, docenten, opleiders zullen hun praktijkervaringen en 'best practices' met ons delen. We zijn blij met het inhoudelijk rijke en gevarieerde programma dat we kunnen bieden vandaag.

De vragen die in de verschillende bijdragen centraal zullen staan, zijn: Hoe kunnen we in het onderwijs recht doen aan diversiteit en een inclusieve leeromgeving creëren waarin alle leerlingen/Lio's tot hun recht komen? Hoe kun je zelf omgaan met diversiteit in de klas en hoe kun je aankomende leraren hier goed op voorbereiden? Hoe gaan we om met diversiteit van onze Lio's?

Aan het eind van de dag willen we de opbrengst graag met elkaar delen.

Verzoek om aan het eind van de dag, bij de borrel, op de post-its die in de map zitten, kort en bondig te noteren:

1 Welk nieuw inzicht wil je delen met een collega?

2 Welk concreet idee neem je mee dat je morgen in je eigen praktijk kunt gebruiken?

Post-its graag op de borden plakken in de ruimte achter de Aula.

We wensen je een inspirerende dag!

De organisatoren,

Lieke Kievits - Anne Karen Ruitenbergh - Joke de Jong - Piet Spee - Thomas Klijnstra - Mathijs Booden - Adam Handelzalts - Jochem Quartel - Yke Meindersma

ADVALVAS
Column

Siema Ramdas
Docent Learn! Academy

Diversiteit in twee uurtjes

De telefoon gaat. Een extern nummer. Ik schrik een beetje, werkcommunicatie gaat tegenwoordig vooral via mail. Een beetje aarzelend neem ik op. "Hallo?" O wacht, hoe ging het ook alweer?

"Hallo, u spreekt met Siema Ramdas van VU Learn! Academy?"

"Ja hallo, met Jeanine Verdoorn. Ik heb je gegevens doorgekregen van mijn collega Pieter. Jij geeft diversiteitstrainingen?"*

Ja, dat klopt. Al vind ik het een lastige term. Het suggereert dat je na een training het concept diversiteit onder de knie hebt. Wat dat ook mag betekenen. Een verwachting die ik natuurlijk nooit waar kan maken. Dus ik gebruik een trainerstrucje en beantwoord de vraag met een vraag: "Wat hadden jullie in gedachten?"

"Nou, we zijn een traject aan het opzetten voor ons team, en we hebben een paar uurtjes over, dus we dachten aan iets over diversiteit."

Ik wil zeggen dat het onderwerp te belangrijk is om als *filler* te fungeren. Dat ik het zat ben dat men diversiteit behandelt als een soort af te vinken onderdeel op de to-do-lijst.

"Wat goed dat jullie hier aandacht aan gaan besteden. Hebben we het over een dag binnen het traject?"

"We dachten aan twee uurtjes, een workshop. We hebben daarna al een middag gesprekstechnieken gepland, begeleid door iemand anders. Die zou daar mooi op aansluiten."

"Helder. En wat hopen jullie te bereiken met deze workshop?"

"Hoe bedoel je?"

"Hopen jullie bijvoorbeeld op meer bewustzijn over het onderwerp, of willen jullie je richten op hoe diversiteit als meerwaarde kan werken?"

"Ja, jeetje...we willen denk ik gewoon dat onze mensen beter met diverse studenten leren omgaan. Wij dachten twee uur is genoeg om de belangrijkste cultuurverschillen en de do's en don'ts te bespreken."

Ik wil vragen wat ze bedoelt met diverse studenten. En zeggen dat je enkel richten op culturele diversiteit een te beperkt beeld geeft, waarbij do's en don'ts al snel stereotypering in de hand werken. Het doel van mijn workshop wordt steeds duidelijker.

"Ik begrijp het. Weet je wat Jeanine, ik zet wat mogelijkheden op de mail. Neem je zelf ook deel aan de workshop?"

"Daar had ik eigenlijk nog niet over nagedacht. Kan dat?"

"Natuurlijk. Je bent bij deze van harte uitgenodigd."

* Deze naam is gefingeerd

Keynotes Speech

Dr. Bowen Paulle – Universiteit van Amsterdam (9.45 – 10.30)

De socioloog Bowen Paulle (UvA) onderzoekt hoe scholen in achterstandswijken kwetsbare leerlingen kunnen helpen in hun cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling en hoe scholen kunnen bijdragen aan de sociale cohesie in deze wijken. Zo'n concrete aanpak is High-Dosage Tutoring, een ander voorbeeld is de zeer strakke begeleiding van startende docenten. Voor zijn onderzoek heeft Paulle lesgegeven en onderzoek gedaan op een middelbare school in de Bronx en in de Bijlmer.

Bowen Paulle laat in zijn keynote zien hoe de ongelijkheid in het onderwijs tegengegaan kan worden om de integratie van de onder- en middenklasse te bevorderen.

Bowen Paulle is opgeleid als socioloog in de Verenigde Staten (Brandeis, The New School) en hij is in 2005 aan de UvA gepromoveerd met het proefschrift *Anxiety and intimidation in the Bronx and the Bijlmer*. Hij is auteur van tal van artikelen en editor van *Toxic Schools: High-Poverty Education in New York and Amsterdam* (2013).

Hüseyin Asma – Rector Metis Montessori Lyceum Amsterdam (10.50 – 11.35)

Voor de rector van het Metis Montessori Lyceum, Hüseyin Asma, was een school voor alle Amsterdammers zijn droom. Tien jaar geleden begon de school met een mono-etnische groep van enkel Turkse leerlingen en nu is de leerlingpopulatie een afspiegeling van de hoofdstad.

Asma is van mening dat in een samenleving waar de tweedeling groeit, onderwijs een krachtig middel is om tweedeling tegen te gaan. Onbekend maakt onbemind, maar als je elkaar leert kennen op school dan wordt samen leven en leren vanzelfsprekend. Voor schoolleiders is de uitdaging om een diverse samenstelling van hun team en leerlingpopulatie te bereiken en te behouden. En om actief een schoolcultuur te creëren van diversiteit omarmen. De nieuwe generatie Nederlandse leerlingen verdient dat.

Parallelsessie Ronde tafels (11.45-12.15 uur)

Ronde tafel 1 - locatie: 10A-28

Mathijs Booden – Universiteit van Amsterdam

Elke docent staat voor dilemma's in zijn of haar onderwijs. In de hectische praktijk neem je dan vaak spur of the moment-beslissingen, maar zijn dat de beste? Aan deze ronde tafel bespreken we naar aanleiding van twee of meer casussen concrete dilemma's met als raakvlak diversiteit.

Ronde tafel 2 - locatie: 10A-36

Anita Damkot – Hoge school van Amsterdam

De grote stad representeert de superdiverse samenleving, helaas leven veel mensen hier ook langs elkaar heen. Hoe leer je leerlingen begripvol naar elkaar te zijn? Kun je ook werken aan burgerschapsdoelen in de taalles? Het lezen van (jeugd)literatuur kan empathie bevorderen, weten we. Maar pak je dat didactisch aan? In een beproefde les Nederlands maken verschillende leerlingen kennis met een grootstedelijke leefwereld, verplaatsen ze zich actief in een ander en gaan ze met elkaar in gesprek. Dat levert wat op!

Ronde tafel 3 - locatie: 10A-41

Sarah Haddou – Lio op Ignatius Gymnasium

Het is misschien iets waar je niet meteen bij stilstaat, maar het kan knap lastig zijn om als islamitische stagiair(e) op een nieuwe school terecht te komen. Je moet sowieso wennen aan de nieuwe omgeving, maar daar komt nog bij dat je bijvoorbeeld graag in de pauze even het gebed verricht. Vaak besluiten islamitische stagiair(e)s in een leeg lokaal te bidden zonder hier iemand van op de hoogte te stellen. Hoe zou dit anders kunnen? Wat zouden wij kunnen doen? Over deze en andere vragen gaat lio Sarah graag het gesprek met jullie aan.

Ronde tafel 4 - locatie: 11A-36

Piet Spee – Coornhert Lyceum

In de onderwijspraktijk komen we dagelijks dilemma's tegen. Soms van ethische aard, dan weer van sociale of psychologische aard. Hoe ga je als docent met deze dilemma's om met leerlingen, maar ook met collega's. Hoe begeleid je studenten hierbij? Middels het spel 'Gedragen Gedrag' dat in schoolgroepen gebruikt kan worden komen een reeks van dilemma's voorbij, die het onderwerp van deze conferentie 'diversiteit' raken.

Ronde tafel 5 - locatie: 11A-37

Sarai Plas en leerlingen – Alkwin Kollege

Op het Alkwin Kollege is de GSA (Gender & Sexuality Alliance) al een aantal jaren actief. Bevlogen leerlingen en docenten streven in hun eigen diversiteit wat betreft afkomst, geloof en seksualiteit een gemeenschappelijk doel na: diversiteit als meerwaarde.

De leerlingen van GSA geven ook een gastles aan alle tweede klassen als bij Biologie het onderwerp seksualiteit en diversiteit behandeld wordt. De leerlingen van de GSA willen hun enthousiasme en positieve ervaringen graag delen tijdens de ronde tafel en gaan graag met jullie in gesprek hoe de gastles in elkaar zit.

Ronde tafel 6 - locatie: 11A-40

Lieke Kievits – Alkwin Kollege

Het lerarentekort zorgt ervoor dat studenten steeds sneller de rol van docent krijgen. Studenten met een kleine aanstelling. Hoe ga je met deze studenten om? Waarop worden de studenten beoordeeld? Wie begeleidt deze studenten? Krijgen deze studenten ook nog de kans om stage-uren te maken en fouten te kunnen maken? Zo maar een aantal vragen waar we aan deze ronde tafel met elkaar over in gesprek gaan.

Ronde tafel 7 - locatie: 9A-41

Loes Mulders en Gusta Tavcechio – Vrije Universiteit van Amsterdam

De programma's Be Prepared en Better Prepared van de VU zijn bedoeld voor de eerste generatie (potentiële) studenten. De ouders van deze aankomende studenten hebben niet op een (Nederlandse) universiteit gestudeerd. De programma's helpen leerlingen bij het verkennen van hun studiekeuze en start op de universiteit. Er wordt gewerkt met een inclusieve en diversiteitssensitieve aanpak waarbij storytelling en dialogische werkvormen centraal staan. In deze ronde tafel presenteren Loes en Gusta deze aanpak en er is ruimte voor discussie.

Parallelsessie Workshops Ronde 1 (13.30 – 14.15 uur)

Workshop 1 - locatie: 10A-28

Hoe dan? Cultuur sensitief reageren binnen de klas

Madeleine Vreeburg – Vrije Universiteit Amsterdam

Elke docent loopt vroeg of laat aan tegen de vraag: ‘had ik anders moeten reageren op deze leerling?’. Als het gaat over verschillen in cultuur zijn docenten vaker dan zij zouden willen handelingsverlegen. In deze workshop oefen je met Madeleine aan de hand van casussen om slagvaardiger te worden in de omgang met verschillen.

Workshop 2 - locatie: 10A-36

Multilingualism as a Learning Tool for all Teachers (EN)

Mindy McCracken and Sue Tee – Mother Tongue Curriculum Development Team, International School of The Hague

In today's international world, students don't always come with an easy-to-define linguistic and cultural background that matches their passport. By using their languages flexibly, through trans-languaging, we can ensure they will reach their full academic potential. In this session, Mindy and Sue will share their innovative multilingual strategies to scaffold students' academic language development and help teachers to identify the features of academic language used in different subject areas.

Workshop 3 - locatie: 10A-41

Tools voor diversiteit en inclusie

Karim Amghar – Docent Omgangskunde MBO, HBO

Hoe ga je om met diversiteit in je klas? Hoe is diversiteit een kracht? Karim Amghar geeft antwoord op deze vragen en biedt de tools om te kunnen omgaan met diversiteit en inclusie. De interactieve workshop gaat over sociale pijn versus fysieke pijn, diversiteit en inclusie, intercultureel communiceren en transformatief handelen. Daarbij maakt Karim gebruik van storytelling, interactie, theorie en casussen.

Workshop 4 - locatie: 11A-36

Stories that Move. Toolbox tegen discriminatie

Karen Polak – Anne Frank Stichting

Antisemitisme, racisme en discriminatie komen overal in Europa voor en raken de levens van jongeren. Stories that move laat leerlingen nadenken over diversiteit en discriminatie. Karen maakt je wegwijs in de vijf leerpaden met informatie, opdrachten en levensverhalen, en het materiaal, van Stories that move.

Workshop 5 - locatie: 11A-37

Dilemma's van startende leraren op het gebied van diversiteitssensitief onderwijs

Thea van Lankveld – Vrije Universiteit Amsterdam

Startende leraren die een inclusieve leeromgeving willen creëren en tijdens de les de verschillen tussen hun leerlingen willen benutten staan daarbij vaak voor dilemma's. Aan de hand van modellen uit de literatuur bekijken we of we concrete dilemma's beter kunnen begrijpen, zodat lerarenopleiders starters beter kunnen begeleiden in het maken van geïnformeerde en weloverwogen keuzes.

Workshop 6 - locatie: 11A-40

Ouderbetrokkenheid en diversiteit

Ömer Demirözcan - Metis Montessori Lyceum

Op het Metis Montessori Lyceum in Amsterdam vormt de leerlingenpopulatie een afspiegeling van Amsterdam en zo ook de ouders: zij zijn hoog en laag opgeleid en hebben verschillende culturele achtergronden. Het Metis betreft deze diverse groep ouders actief bij de school. Hoe bereik je ouders van verschillende 'lagen'? Hoe laat je ouders meedenken en meedoen met het onderwijs op school en het leerproces van hun kind? Wat werkt goed op het MML en zou ook op andere scholen goed kunnen werken? Een betrokken docent en een (betrokken) ouder vertellen het je...

Parallelsessie Workshops Ronde 2 (14.35 – 15.35)

Workshop 1 - locatie: 10A-28

Diversiteit en straatcultuur in de school

aan godsdienst, seksualiteit en politieke voorkeur. Peter deelt wat die verborgen diversiteit hem als docent te bieden heeft en hoe hij ruimte biedt voor de eigen identiteit van leerlingen in de klas.

Workshop 6 - locatie: 11A-40

Diversiteit in metaforen

Anna Kaal en Lars van der Bruggen – Vrije Universiteit Amsterdam

Hoe praten en denken we over diversiteit in onze samenleving? Welke metaforen gebruiken de media en wij zelf? Is onze samenleving een 'smeltkroes' van culturen, of misschien juist een 'regenboog', of bestaan we uit allemaal 'eilanden'? In deze workshop werken Anna en Lars met metaforen om zicht te krijgen op manieren waarop je om kunt gaan met diversiteit. Het doel van de workshop is om de visie van deelnemers op diversiteit te verhelderen, deelnemers bewust te maken van verschillende implicaties van metaforen en ze daarnaast de kracht van metaforen als een middel voor reflectie te laten ervaren.

Ruimte voor notities

Locatie

De conferentie Samen Opleiden start in Auditorium. Het auditorium bevindt zich op 1e verdieping van het hoofdgebouw van de VU (De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam). Vanaf daar zullen wij u de weg wijzen naar de verschillende ruimtes waar de ronde tafels en workshops plaatsvinden.

Plattegrond

